

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo
postmottak@dfd.dep.no

Oslo, 30. september 2025

HØRINGSSVAR FRA TONO TIL DIGITALISERINGSDEPARTEMENTETS HØRING OM GJENNOMFØRING AV KI-FORORDNINGEN

1. INNLEDNING

TONO takker for muligheten til å avgi høringsuttalelse i forbindelse med Digitaliseringsdepartementets forslag til lov om kunstig intelligens (KI-loven), som skal gjennomføre EUs KI-forordning i norsk rett.

TONO ble stiftet i 1928 og er et non-profit samvirkeforetak eid og styrt av komponister, sangtekstforfattere og musikkforlag. Vi representerer over 44 000 medlemmer i Norge, og millioner av opphavere fra verden over gjennom gjensidighetsavtaler med tilsvarende selskaper i andre land. TONO gir tillatelser til bruk av musikk på radio, TV, konsert, kino og digitale plattformer m.v., og avregner vederlaget tilbake til rettighetshavere i inn- og utland.

Som forvaltningsorganisasjon for skapende kunstnere står vi i sentrum for de utfordringer og muligheter som oppstår når generativ kunstig intelligens (GPAI) utvikles og tas i bruk. Musikkskapere, tekstforfattere og musikkforlag er helt avhengige av et rettslig rammeverk som sikrer at deres rettigheter respekteres også i den nye KI-økonomien.

Vi mener KI-forordningen kan bli et viktig verktøy for å sikre rettferdige rammevilkår for kreative næringer, men kun dersom opphavsrettens prinsipper om samtykke, transparens og vederlag gis reell gjennomslagskraft.

2. OVERORDNEDE VURDERINGER

KI-forordningen har fire erklærte mål: å styrke det indre marked, sikre pålitelig og menneskesentrert KI, beskytte grunnleggende rettigheter og støtte innovasjon. Disse målene deler TONO fullt ut. Men dersom rettighetshavernes stilling ikke ivaretas tydelig, risikerer forordningen å bidra til å uthule – snarere enn å styrke – den europeiske kultursektoren.

TONO SA
Kongens Gate 12
0153 Oslo, Norge

Tlf: 22 05 72 00
E-post: tono@tono.no
www.tono.no

WIFT/BIC: SNBANOKKXXX
IBAN: NO2450010567707
Org.nr: 971435038 Foretaksregisteret

Sammen med våre søsterorganisasjoner og samarbeidspartnere i EU, herunder særlig GESAC, CISAC og ECSA, har vi gjentatte ganger advart mot manglende rettslig håndheving av opphavsrett overfor KI-aktører. Erfaringen hittil viser at store, ikke-europeiske KI-selskaper opererer uten avtaler om bruk av beskyttet materiale, i massiv og vedvarende krenkelse av opphavernes rettigheter. Dette skjer uten lisens og uten reell risiko for sanksjoner.

Det er derfor avgjørende at Norge, ved gjennomføring av forordningen, støtter en praktisering som:

- gjør gjeldende opphavsrettsregler til et ufravikelig utgangspunkt,
- tydelig krever lisensiering som hovedmekanisme,
- avviser teknologisk eller geografisk omgåelse av forpliktelsene, og
- gir rettighetshavere reell håndhevingsmulighet.

3. SENTRALE BEKYMNINGER

3.1. SPESIELT OM EU-KOMMISSJONENS GUIDELINES OG MUSIKK-AI

Vi ønsker å trekke frem en særlig bekymring knyttet til Kommisjonens nylig vedtatte Guidelines om General-Purpose AI (GPAI). Disse ekskluderer musikkgenererende KI-modeller fra definisjonen av GPAI, med den begrunnelse at slike modeller anses som

«spesialiserte» snarere enn generelle. Konsekvensen er at musikk-AI-modeller ikke omfattes av de nye transparens- og opphavsrettsrelaterte forpliktelsene som ellers gjelder for generative KI-modeller.

Dette skaper et reguleringsmessig hull – på et område der rettighetshavere er særlig utsatt. Modeller som Suno eller Udio kan dermed trene på opphavsrettsbeskyttet musikk uten å oppgi hvilke verk som er brukt, og uten krav om å dokumentere at reservasjoner («opt-outs») er respektert. Hele bevisbyrden skyves dermed over på opphaverne, som ikke har praktiske eller juridiske muligheter til å håndheve sine rettigheter uten transparens.

Dette bryter med AI-forordningens erklærte formål om å styrke respekten for opphavsrett (jf. art. 53). Når musikkmodeller tas ut av virkeområdet, fjernes de eneste nye verktøyene som kunne ha styrket rettighetshavernes stilling. For musikkfeltet blir derfor AI Act i praksis uten effekt.

Samtidig innebærer dette en rettslig og politisk mulighet: AI Act har valgt å ikke regulere musikk-AI, og overlater dermed feltet til medlemsstatene og til videre utvikling av opphavsretten. Norge kan derfor – i samsvar med EU-retten – innføre sektorspesifikke tiltak som lisenskrav, registrering eller transparensplikt for bruk av beskyttet musikk i KI-trening.

Vi oppfordrer Digitaliseringsdepartementet til å bruke denne muligheten til å sikre at

norske og europeiske opphavere ikke blir stående ubeskyttet i møte med KI-aktører.

3.2. MANGLENDE LISENSIERINGSMEKANISMER

Den største svakheten i Code of Practice (CoP) og i gjeldende EU-prosesser er fraværet av konkrete mekanismer for lisensiering. Som vi hører fra EU og som ofte fremheves, er kollektive forvaltningsorganisasjoner best egnet til å etablere fungerende markeder for rettferdig lisensiering. (Jeg kan gjerne utdype dette med lisensieringen)

Uten krav om lisens vil KI-selskaper fortsette å bruke opphavsrettsbeskyttet musikk vederlagsfritt. Dette undergraver både rettighetene og de økonomiske grunnlagene til opphavere. Vi oppfordrer derfor til at Norge inntar en aktiv rolle overfor EU i å fremme lisensiering som den mest rettssikre og bærekraftige etterlevelsismekanismen.

3.3. GEOGRAFISK AVGRENSNING

CoP inneholder en bestemmelse som begrenser opphavsrettsplikter til handlinger «i territoriet til medlemsstaten». Dette er uakseptabelt. Som GESAC understreker, må EU-reglene gjelde alle tjenester som er tilgjengelige i EU/EØS, uavhengig av hvor treningen av KI-modellene finner sted. Hvis ikke, får ikke-europeiske aktører en urimelig konkurransefordel, mens europeiske rettighetshavere mister reell beskyttelse.

3.4. SVAKE KRAV TIL TRANSPARENS

Transparens er en forutsetning for å kunne håndheve rettigheter. Likevel er dagens forslag til «Transparency Template» og tilhørende guidelines utilstrekkelige. KI-aktører må pålegges å oppgi hvilke verk som er brukt i trening, hvordan disse er hentet inn, og i hvilken utstrekning reservasjonsrettigheter (opt-outs) er respektert. Uten dette kan rettighetshavere verken verifisere eller håndheve sine rettigheter.

3.5. RESERVASJONSORDNINGER («OPT-OUTS»)

Som både våre internasjonale søsterselskaper og TONO har påpekt, er det urealistisk å kreve at individuelle opphavere implementerer tekniske opt-outs. Ansvar må ligge på KI-leverandørene og de digitale plattformene som distribuerer verkene, ikke på den enkelte komponist eller forfatter. Teknologiske løsninger må være standardiserte, praktisk gjennomførbare og rettslig bindende.

3.6. RISIKO FOR UTHULING AV OPPHAVSRETTE

Vi ser med bekymring på en utvikling der oppfyllelse av rene rapporteringskrav eller utarbeidelse av 'policy-dokumenter' i praksis settes i stedet for rettslig etterlevelse. Det er avgjørende at KI-aktører ikke gis adgang til å videreføre systematiske inngrep i opphavsretten mot at de signerer frivillige erklæringer uten bindende virkning. Uten klare rettslige forpliktelser og sanksjoner vil en slik ordning fremstå som illusorisk og innebære en reell uthuling av opphavsrettens vern.

4. MULIGHETER OG POTENSIAL

Selv om vi er kritiske til flere punkter i CoP og forordningens gjennomføring, ser vi også betydelige muligheter dersom regelverket gjennomføres riktig:

- **Innovasjon og lisensiering:** Gjennom riktige rammer kan Norge og Europa ta en lederrolle i å utvikle bli ledende på lisensbaserte løsninger som kombinerer KI-utvikling med rettferdig vederlag til skapende kunstnere. TONO har allerede etablert lisensieringsprinsipper som er anvendbare i markedet.
- **Kulturelt mangfold:** En bærekraftig regulering kan beskytte og fremme europeisk repertoarmangfold i en tid der markedet ellers risikerer å oversvømmes av KI-generert innhold uten identifiserbart opphav.
- **Nye bruksmodeller:** Kollektive forvaltningsorganisasjoner kan tilby lisensieringsløsninger tilpasset KI, som gir klarhet og rettssikkerhet for både brukere og rettighetshavere.
- **Styrket tillit:** En regulering som ivaretar opphavernes rettigheter, kan bidra til å bygge tillit til KI-teknologier i samfunnet og hos publikum.

5. ANBEFALINGER

TONO anbefaler at Norge i sin oppfølging av KI-forordningen arbeider for:

1. Lisensiering som hovedmekanisme: Bruk av opphavsrettsbeskyttet innhold i KI-trening må kreve lisens, med kollektive forvaltningsorganisasjoner som sentrale aktører.
2. Territoriell likebehandling: Alle KI-aktører som opererer i EU/EØS skal være underlagt samme krav, uavhengig av etableringssted.
3. Norge – i samsvar med EU-retten – innfører sektorspesifikke tiltak som lisenskrav, registrering eller transparensplikt for bruk av beskyttet musikk i KI-trening.
4. Styrket transparens: Det bør stilles krav om etterprøvable og meningsfull informasjon om datagrunnlag, kilder og bruksomfang.
5. Reell opt-out: Reservasjonsordninger må være praktisk gjennomførbare for rettighetshavere og kan ikke baseres på urealistiske tekniske krav.
6. Kontinuerlig vederlag: Det må utvikles modeller som sikrer at rettighetshavere kompenseres også for en potensiell markedsmessig fortrengning eller erstatning hva gjelder bruk av KI-generert innhold. Den franske strømmetjenesten Deezer meldte i juni 2025 at 18 prosent av de 20 000 enkeltsporene som daglig lastes opp i tjenesten er 100 prosent KI-

genererte.

7. Effektive håndhevingsmekanismer: Det må etableres klare sanksjoner mot selskaper som ikke etterlever opphavsretten, samt en rettslig presumpsjon for bruk dersom transparens ikke gis.

6. AVSLUTNING

Norge står nå foran et viktig veivalg. Gjennomføring av KI-forordningen gir en unik anledning til å sikre at teknologisk innovasjon går hånd i hånd med ivaretagelse av grunnleggende rettigheter og kulturelt mangfold.

For TONO er budskapet klart: Samtykke, transparens og vederlag må ligge til grunn for KI-økonomien. Kun slik kan vi sikre både rettighetshavernes fremtid og et rettferdig og bærekraftig digitalt marked.

Vi oppfordrer Digitaliseringsdepartementet til å ta med våre innspill i det videre arbeidet, og vi står gjerne til disposisjon for utdypende dialog.

Med vennlig hilsen

Karl Vestli
Administrerende direktør
TONO